

بررسی اثرات زیست محیطی چالش آلودگی هوا بر فعالیت های گردشگری در شهر شیراز

نیلوفر باقری^۱ هوشمند عطایی^۲ مجید منتظری^۳

چکیده

آلودگی هوا یکی از معضلات زیست محیطی محسوب می شود که بر فعالیت های گردشگری تأثیر بسزایی دارد. گردشگری طبیعی یکی از فعالیتهای است که در سالهای اخیر توجه ویژه گردشگران را به خود جذب کرده است و در برخی منابع از آن به اکوتوریسم یاد می شود. لیکن با توجه به اینکه شهر شیراز یکی از کلان شهرهای بزرگ ایران محسوب می گردد، محدودیت هایی در خصوص روند روز افزون جمعیت، افزایش آلاینده های جوی و جهات ناهمواری مشاهده می شود که سبب می شود فعالیت های گردشگری فقط به چند ماه از سال منحصر گردد. لذا با توجه به فرار گرفتن این شهر در قلمرو آب و هوایی نیمه خشک گرم و وجود جاذبه های متنوع گردشگری و همچنین وقوع آلودگی های مکرر در سالهای اخیر اهمیت پرداختن به مقوله آلودگی هوا بیش از پیش آشکار می شود. این پژوهش با هدف مطالعه و بررسی اثرات زیست محیطی شاخص کیفیت هوا و تاثیرات آن بر فعالیت های گردشگری در شهر شیراز انجام شده و در آن سعی شده تا عوامل تاثیر گذار بر پتانسیل های گردشگری به لحاظ فرهنگی، مذهبی و طبیعی مورد بررسی قرار گیرد. در همین راستا با استفاده از داده های دما، بارش، رطوبت و فشار از ایستگاه همدید شیراز طی دوره های مطالعاتی ۲۰۰۵-۲۰۰۷ روابط همبستگی آماری بین عناصر جوی و شاخص های آلودگی هوا با استفاده از توصیف همبستگی انجام گرفت. نتایج تحلیل نشان می دهد که بین فراسنج های اقلیمی از جمله دما، فشار، رطوبت و بارش و آلاینده گازی همچون دی اکسید ازت، منواکسید ازت، دی اکسید گوگرد و اکسیدهای نیترون روابط همبستگی معناداری وجود دارد. لذا بررسی رابطه همبستگی شاخص منواکسید ازت (NO) با میزان فشار هوای روزانه سطح معنا داری را با احتمال ۹۵ درصد با روند افزایشی و کاهش برای ایستگاه دروازه کازرون شیراز بیان می کند. بنابراین تدوین برنامه صحیح گردشگری مستلزم آن است که برای تعیین بهترین زمان گردشگری به شاخص استاندارد کیفیت هوا و پارامتر های آب و هوایی توجه کافی معطوف گردد.

واژه های کلیدی: شاخص کیفیت هوا، اکوتوریسم، محیط زیست، تحلیل واریانس، شیراز

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد اقلیم شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد؛ Niloofer_bagheri6664@yahoo.com

۲- استادیار گروه جغرافیا دانشگاه پیام نور اصفهان؛ Hoo_ataei@yahoo.com

۳- استادیار دانشگاه آزاد اسلامی، واحد نجف آباد، گروه جغرافیا، نجف آباد، ایران؛ Montazeri244@Gmail.com